HÝAæ µÿæ Ìæ-ÓæÜÿ†ÿ¿Àÿ Óæµÿþæœÿ H A™LÿæÀÿ

ହରେକୃଷ୍ଣ ପଣ୍ଡା

ଆମେ ଯଦି କହିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ଏକ ସ୍ୱାଭିମାନ ରହିଛି, ତେବେ ଅନ୍ୟ ଭାଷାଭାଷୀମାନେ ନିଜ ଭାଷାର ସ୍ୱାଭିମାନ କଥା ପଛରେ ପକେଇ ଦେବେ କି ? ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ନିଜ ଭାଷାର ଟେକ ରଖିବେ । ପୁଣି ଯଦି ଆମେ କହିବା ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ସ୍ଥାନ ରହିଛି ତେବେ ଦେଶ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟ ଭାଷାଭାଷୀମାନେ କେବେ ହେଲେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତି ମଧ୍ୟ ଦେବେ ନାହିଁ । ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ନେଇ ଆମେ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଗର୍ବ କରିପାରିବା ? ତାହା ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମୁଖ୍ୟ ଆହ୍ୱାନ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସର୍ବତ୍ର ଆଲୋଚନା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ଶାଶ୍ୱତ ଅଥଚ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଚିନ୍ତାଟିର ଖିଅ ଧରିଲେ ହେବ । ତାହା ଜାଣିବା ହେଲା ବିଶ୍ୱ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନାର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି କି ? ଯଦି ନଥାଏ ତେବେ ଆମକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯଦି ଥାଏ ତା'ହେଲେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ତାକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାହା ହିଁ ନୂତନ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ସ୍ଥିତିକୁ ମଜବୁତ୍ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ।

ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଭୂଖଣ୍ଡ ଥିଲା । ପ୍ରାକ୍ ବୈଦିକ ଯୁଗରୁ ବୈଦିକ ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ଏହି ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ ଘଟିଥିଲା । ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଅଭ୍ୟୁଥାନ ଘଟିଛି । ତେଣୁ ଆମେ କହିବା ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ହିଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭାଷାର ମଧ୍ୟ ବିକାଶ ଘଟିଛି । ଓଡ଼ିଆ ଲିପିର ଇତିହାସ କୁହେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପ୍ରାଚୀନତର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପାଲି ସୌରସେନୀ, ଅର୍ଦ୍ଧମାଗଧୀ, ମାଗଧୀ, ପ୍ରାକୃତ, ସବରୀ ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ବଙ୍ଗଳା, ବିହାରୀ, ଆସାମୀ, ତେଲୁଗୁ ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ନୁହେଁ । ବରଂ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ହେଉଛି ଏକ ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଷା । ଏହି ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ଉତ୍‌ଥାନ ହୋଇଛି ୧୫ ଶହ ଶତାବ୍ଦୀରୁ । ଆଦିକବି ସାରଳା ଦାସ ହେଉଛନ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନର ସ୍ରଷ୍ଟା । ଓଡ଼ିଆ ରାଜା ଗଜପତି କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ସଂସ୍କୃତ ଓ ପାରସୀ ଥିଲା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସଂଯୋଗକାରୀ ଭାଷା । ମାତ୍ର ସେଥିରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇନଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ୩୦୦ ବର୍ଷ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ସଂକଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବାବେଳେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ଭାଷା ଏହି ଭାଷା ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ ବସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଓ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାଷାକୁ ଦୋହଲାଇ ପାରିନଥିଲେ । ପରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ତତ୍କାଳୀନ ବିଶ୍ୱକର୍ମାମାନେ ଆଗେଇ ଆସିଲେ ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ଜାହିର୍ କରିବା ପାଇଁ । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ୧୯୩୬ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ପହିଲାରେ ସ୍ୱାଭିମାନର ବାନା ଉଡ଼ାଇ ପାରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଗୌରବ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ଜାତିର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାକୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାବନ୍ତ କରାଇପାରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଚୀନ କବି, ଗୌରବମୟ ଶିଳ୍ପ ସମ୍ଭାର ଓ ବୀରତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଇତିହାସକୁ କୌଣସି ଯୁଗରେ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇନପାରେ । ଅତୀତର ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ସହିତ ତଉଲାଇଲେ ତାହା ହୁଏତ ଆକାଶ ପାତାଳ ଫରକ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ସମୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରତିହତ କରାଯାଇନପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡ଼ିଆ କବି ଲେଖକମାନେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ସଦାସର୍ବଦା ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ବାସ୍ତବରେ ଆମର ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବ ଯାହା ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧି କରିଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

୧୮୬୬ ମସିହାରେ ବଙ୍ଗଳାର ବିଦ୍ୟାସୁନ୍ଦର କାବ୍ୟ ସହ ଓଡ଼ିଆ ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ରସକଲ୍ଲୋଳର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଚାର

ଉତ୍କଳ ଦୀପିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଦେଖାଗଲା ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ରଚନା ସ୍ୱଭାବ, ବର୍ଣ୍ଣନା ଭରତଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠାରୁ ଢେର୍ ସାବଲୀଳ ଓ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର । ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନେକ ପ୍ରାଚୀନ କବି ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ, ରାଧାନାଥ ରାୟ, କବି ଅଭିମନ୍ୟୁ, ଫକୀରମୋହନ, ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କ କାବ୍ୟଗ୍ରନ୍ଥ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇପାରିବା ଭଳି ମାନ୍ୟତା ହାସଲ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ସେହି ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେବାକୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଉଦ୍ୟମ ଚାଲୁ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ

ଆମେ ଯଦି ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ତେବେ ତାହାର ସଂଜ୍ଞା ଏଇଆ ହେବ ଯେ ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟ କହିଲେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟତଃ ସକଳ ଜାତି ଓ ସକଳ ପ୍ରାଣ ମଧରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱରକୁ ବୁଝିବା ଯେଉଁ ସ୍ୱରର ଏକ ଭାବାବେଗ ଥିବ । ତାହା ପ୍ରାଣଗୁଡ଼ିକର ଏକତାକୁ ମଧ ବୁଝାଉଥିବ । ମାତ୍ର ସକଳ ଜାତି ଓ ଭାଷାର ଏକତାକୁ ସମ୍ଭବ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆପଣାର ଭାଷା ସାହିତ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଅବସ୍ଥା ଅତି ସାଧାରଣ ଭାବେ କିମ୍ବା ଧାରାବାହିକ ସଂସ୍କୃତି, ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଗତି ଭିତର ଦେଇ ଆସିଥାଏ । ଦିନେ ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ଭାରତବର୍ଷରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଭାଷା ଓ ଲୋକ ସାହିତ୍ୟର ଅତି ନିକଟତର ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ନିଜସ୍ୱ ଏକ ଭାବ ଓ ପ୍ରେରଣା ନେଇ । ଅତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ, ସାରଳା ଦାସ ଯେଉଁ ବୈଦିକୋତ୍ତର ସାହିତ୍ୟ ଆମ ସମାଜର ଉତ୍‌ଥାନ ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ, ସେଭଳି ସାମାଜିକ ଓ ଆଧାତ୍ମିକ ଚେତନାର ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବିରଳ । ଆଧୁନିକତାର ଦ୍ୱାହି ଦେଇ ଆମେ ଗଦ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସମ୍ପ୍ରତି ନାଟକ, ଗଳ୍ପ, ଉପନ୍ୟାସରେ ଯେଉଁ ଭାବଧାରା ନେଇ ଗତି କରୁଛୁ, ତାହା କେତେକ ଅଳ୍ପ ଲେଖକଙ୍କର ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶ କରୁଥିବାବେଳେ ସେହି ଲେଖନୀ ଶକ୍ତିର ବିଶାଳ ପ୍ରଭାବ ଜାତି କିମ୍ବା ଦେଶ ଉପରେ ପଡ଼ିପାରୁନାହିଁ । ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କବି ଲେଖକମାନେ ସମାଲୋଚନା ଦିଗଟିକୁ ଆଉ ଏଣିକି ଗ୍ରହଣ କରୁନଥିବାରୁ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରକୁ ବା ଗୋଟିଏ ଜାତିର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରକୃତି ପରିଚାଳିତ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନ ଓ ସ୍ୱପ୍ନ ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର ତାଡ଼ନାରେ ଗତି କରୁଛି, ତାହା ଖୁବ୍ କମ୍ ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକଙ୍କ ଲେଖାରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ, ମାତ୍ର ସେହି ଭାବ ଧାରାଟି ସୀମିତ ହୋଇ ରହିଯାଉଛି । ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରବକ୍ତାମାନେ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଅଧାରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟଚ୍ୟୁତ ହୋଇପଡୁଛନ୍ତି । ଗୋଟେ ବିରାଟ ଆଲୋକ ପାଖକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସତେ ଯେମିତି ଏମାନଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆଉ ପାଉ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଏମାନେ ନିଜ ଆୟତ୍ତରେ ରଖି ନା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରୁଛନ୍ତି, ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରେରଣା ନା ନୂତନ ଅଭିଧାନ ପାଇଁ ବାଟ ଦେଖାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ? ଏହା ସାହିତ୍ୟର ସଂକଟ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ତେବେ ଏହି ସଂକଟରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକମାନେ ମିଥ୍ୟା ଅହଂରୁ ଓହରିଆସି ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟର ଆଧାରରେ ଆଉ ଦୁଇ ପାଦେ ଆଗେଇ ଯାଇ ପାରନ୍ତେ ତା'ହେଲେ ଅନ୍ୟ ଭାଷା ପରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରନ୍ତା । ତେବେ ଆମେ ହଠାତ୍ ଉପରକୁ ଉଠିବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ଆମେ ଯାହାକୁ ପାଥେୟ କରି ଉପରକୁ ଉଠିବା ତାହା ହେଲା ଆମ ଜାତି, ଭାଷା ଓ ସମାଜର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ବିଶ୍ୱ ଚେତନାକୁ ଅବତରଣ କରାଇବା ଓ ଆମେ ନିଜେ ସେହି ଭାବନାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା । ଏକଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ସଂପ୍ରତି ଏକ ଜୀବନ ଜିଜ୍ଞାସା ଜାଗି ଉଠିଛି । ତାହା ହେଉଛି ଜୀବନର ପୂର୍ଣ୍ଣତା, ବନ୍ଧନହୀନ ଆତ୍ମା, ମୃତ୍ୟୁ ହୀନ ଉଲ୍ଲାସପ୍ରାଣ ଓ ଉତ୍ସାରିତ ଉଷାର ଆଲୋକ । ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଏହି ଚାରୋଟି ଲକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟି ଲକ୍ଷଣ ହାସଲ କରିପାରିଥିଲା । ଅଭିମନ୍ୟୁ ସାମନ୍ତସିଂହାର ଓ ତାଙ୍କ ସମସାମୟିକ କାବ୍ୟକାରମାନଙ୍କ କାବ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା ଏହି ଲକ୍ଷଣଯୁକ୍ତ ଭାବନା । ଯାହା ହେଉଛି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସ୍ୱାଭିମାନ ।

ଆମେ ସକଳ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହୁଏ । ପୁଣି ଏହାର ସମଷ୍ଟିରେ ମଧ ଆମେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଯାହାକୁ କହୁ ଆମେ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟର ଦରବାରରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲୁଣି ବୋଲି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରୁ ଭିନ୍ନ ନୁହେଁ । ଆକାଶକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ କେବଳ ମାଟିକି କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିବାରେ ଯେପରି ଏକ ପାଖିଆ ହୋଇଯାଏ, ସେହିପରି ମାଟିର ଦାବିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ଆକାଶରେ ମିଶି ଯିବାର ଉତ୍କଟ ଆଗ୍ରହକୁ ମଧ ସାରସ୍ୱତ ଧର୍ମର ସୁସ୍ଥ ପରିଚୟ ବୋଲି ମନେ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଗୌରବମୟ ପରମ୍ପରାକୁ ଅବଲୋକନ କଲେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଙ୍କର ପ୍ରେମ ସୁଧାନିଧିଠାରୁ ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କର ବିଦଗ୍ଧ ଚିନ୍ତାମଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଚିତ କାବ୍ୟରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନାର ଆଭାସ ପାଉ, ତାହା ଏଭଳି ସ୍ୱତଃସିଦ୍ଧ ଥିଲା ଯାହା କୌଣସି ଭାଷା ସାହିତ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ସେହିଭଳି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କ କାବ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାରିକ ପ୍ରାଣଧର୍ମ ସମ୍ପର୍କରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୂଚନା ମିଳେ । ସେମାନେ ନିରୋଳା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ଦେଖାଯାଏ । ସେମାନଙ୍କର ଭାବ ବିନ୍ୟାସ ମଧ୍ୟ ସାର୍ବଜନୀନ ହୋଇପାରିଥିଲା । ଏବେକାର ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସରେ କେତେଜଣ ପୋଖତ ଲେଖକଙ୍କର ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଅନୁଭୂତି ଥିବା ଭାବନାର ସୂଚନା ମିଳୁଛି, ଯାହା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଓ ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କ କାବ୍ୟରେ ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଭାବନା ଭରପୂର ହୋଇ ରହିଥିବା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କାବ୍ୟକାରମାନେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ଉନ୍ନତ ରୁଚିଶୀଳ ଭାଷାବୋଧରେ ପରିଣତ କରି ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଯାଇଥିଲେ ହେଁ ଆମେ ସଂପ୍ରତି ସେ ଅଧିକାରକୁ ହାତଛଡ଼ା କରି ବସିଛେ । ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀର ଘୂର୍ଣ୍ଣିବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା ଓ ଏହାର ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ବଜାଇ ରଖିବା ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଜାହିର୍ କରିବାକୁ ହେଲେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଚେତନାର ଆଲୋକଧାମରୁ ଆମକୁ ପୁଣି ଭାଷା ବାରିଧି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ହେବ ।

ସଂପାଦକ– ଅଖିଳଚନ୍ଦ୍ର
ସା:ପୋ:– ସୟଦପୁର, ଯାଜପୁର

ଉତ୍କଳ ଜନନୀ

ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପ୍ରଧାନ

ଉଦେ ଯହିଁ ଦିବାକର ସିନ୍ଥି ମସ୍ତକେ ଯାହାର
ସିନ୍ଦୂର ବିନ୍ଦୁଟି ପରି ଦିଶଇ ଶୋଭା,
ଉର୍ମିମାଳା କେଶରାଶି ଲହଡ଼ି ରୂପରେ ଆସି
ବନ ପରବତ ଯା'ର ସଜାଏ ଗଭା,
ନଦ ନଦୀ ପବିତ୍ର ଜଳ
ସେହି ମୋ ଜନମ ମାଟି ନାମ ଉତ୍କଳ ।

ତମ୍ବା, କଂସା, ପିତ୍ତଳରେ ଖୋଦେଇ ପାଷାଣ ଦେହେ
ବାଲିରେ ଆଙ୍କଇ ଶିଳ୍ପୀ ମନର କଥା,
ତନ୍ତ ଶିଳ୍ପୀ କାରିଗର ଲେଖେ ଗୀତା ଜ୍ଞାନ ସାର
ମହାଭାରତ, ପୁରାଣ ଅମର ଗାଥା,
ଶିରୀକ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରୀନୀଳାଚଳ,
ସେହି ମୋ ଜନମ ମାଟି ନାମ ଉତ୍କଳ ।

କଳା କର୍ମରେ ନିପୂଣ ହସ୍ତ କର୍ମେ ଯା'ର ମନ
ମାନବ ସମାଜେ ଦିଏ ନୂଆ ବାରତା,
କୃଷିକର୍ମରେ ଦକ୍ଷତା ଦେଖାଏ ଜଗତ ଜିତା
କୁଟୀର ଶିଳ୍ପରେ ଯା'ର ପାରଦର୍ଶିତା
ବିନ୍ଧାଣୀର କଳାକୌଶଳ
ସେହି ମୋ ଜନମ ମାଟି ନାମ ଉତ୍କଳ ।

ଯା' ଦେହରେ କଳା ହୀରା ମୋତି ମାଣିକ୍ୟରେ ଭରା
କଳକାରଖାନା ପୁଣି ଖଣି ଖାଦାନ,
ଜୀବଜନ୍ତୁ କେତେ ଜାତି ନିର୍ଭୟେ ଯହିଁ ରହନ୍ତି
ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୁଣି ଅଭୟାରଣ୍ୟ,
ଜୀବେ ଦୟା ଯା'ର ସମ୍ବଳ,
ସେହି ମୋ' ଜନମ ମାଟି ନାମ ଉତ୍କଳ ।

ନଦୀ ଯା'ର ମହାନଦୀ ବନ୍ଧ ଶୋଭା ମହୋଦଧି
ଯା' ନୀରେ ଧରଣୀ ରାଣୀ ଶସ୍ୟ ଶ୍ୟାମଳା
ନାବରେ ନାବିକ ଭାଇ ସାଧବ ପୁଅଙ୍କୁ ନେଇ
ବିଦେଶରେ ଯାହାର ବାଣିଜ୍ୟ ପସରା,
ସତ୍ୟ, ଶାନ୍ତି ଯା'ର ସମ୍ବଳ
ସେହି ମୋ' ଜନମ ମାଟି ନାମ ଉତ୍କଳ ।

ନିର୍ଭୀକ ଯା'ର ସୈନିକ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ପାଇକ
ବାଜି ରାଉତ ପୁଣି ଯେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ,
ନିମାଇଁ, ମଧୁସୂଦନ ପୁଣି ଫକୀର ମୋହନ
ଗଙ୍ଗାଧରଙ୍କ କୀରତି ବଖାଣି ଯାଏ,
ଭାଷା ଯା'ର କି ସାବଲୀଳ
ସେହି ମୋ ଜନମ ମାଟି ନାମ ଉତ୍କଳ ।

ବନଖଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ବୌଦ୍ଧ